

ПРОГРАМА

на научната конференция

ЧЕТЕНИЯ В ПАМЕТ НА ПРОФ. Д.И.Н. ЦВЕТАНА ГЕОРГИЕВА: ИСТОРИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ

София, 26–28 октомври 2023 г.

26 октомври, четвъртък

Заседателна зала 1, Ректорат

10:00 – 10:30 **РЕГИСТРАЦИЯ** на участниците в конференцията

10:30 – 11:00 **ОТКРИВАНЕ**

ПЛЕНАРНО ЗАСЕДАНИЕ: Учителят, учениците, школата

Модератор: проф. дн Красимира Мутафова

11:00 – 11:20 **доц. д-р СВЕТЛАНА ИВАНОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Школата на проф. Цветана Георгиева и нейното развитие

11:20 – 11:40 **гл. ас. д-р МАРИЯНА ИЛИЕВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Историческото знание като елемент на педагогическото съдържание в университетското образование и делото на проф. Цветана Георгиева

11:40 – 12:00 **д-р МАЯ КОСЕВА**

Лични спомени за проф. Цветана Георгиева

12:00 – 12:30 **Свободни изказвания и дискусия**

12:30 – 12:45 **Почивка**

ПЛЕНАРЕН ДОКЛАД

12:45 – 13:15 **доц. МАРИЯ КАЛИЦИН, доц. СТЕФАН АНДРЕЕВ**

Османски законници в подробния описен регистър на Силистренски санджак от XVI век

13:15 – 13:30 **Дискусия**

26 октомври, четвъртък

Заседателна зала 1

13:30 – 14:30 **Обедна почивка**

ЗАСЕДАНИЕ 1 Модератор: доц. д-р Милена Петкова

14:30 – 14:45 **проф. д-р ИВАЙЛА ПОПОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Управлението и образът на Мехмед Завоевателя, отразени в Recollecta на Якопо Промонторио де Кампис, 1475 г.

14:45 – 15:00 **д-р ВАЛЕРИ КАЦУНОВ**

Ред или компромис? Българите и османската власт

15:00 – 15:15 **проф. д-р ИРИНА САРЪИВАНОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Продоволствия за чуждите дипломатически представители в Османската империя през XVIII в., поемани от държавата и осигурявани от населението по българските земи, по време на тяхното придвижване от и до външните ѝ граници

15:15 – 15:30 **проф. д-р НАДЯ МАНОЛОВА-НИКОЛОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

проф. д-р КРАСИМИРА ТАБАКОВА, СУ „Св. Климент Охридски“
Испански дипломати за Балканите и българите

15:30 – 16:00 **Дискусия**

16:00 – 16:15 **Почивка**

ЗАСЕДАНИЕ 2 Модератор: доц. д-р Михаил Груев

16:15 – 16:30 **доц. д-р СВЕТЛА ЯНЕВА**, Нов български университет

Брачни и бракоразводни практики в Плевен през 30-те – 80-те години на XIX век

16:30 – 16:45 **доц. д-р ИЛИЯ ИЛИЕВ**, СУ „Св. Климент Охридски“

Съжителство между поколенията през 60-те и 70-те години на XX век в България

16:45 – 17:00 **проф. д-р МИРА МАРКОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Евдокия Петева-Филова и архивното ѝ наследство

17:00 – 17:15 **БОРИСЛАВ МУТАФЧИЙСКИ**, ЮЗУ „Неофит Рилски“, докторант

Създаване и развитие на фолклорните групи в Благоевград. Изкуство, фолклор и политика

17:15 – 17:45 **Дискусия**

18:00 ч. **КОКТЕЙЛ** – фоайе на Исторически факултет (Южно крило, II ет.)

27 октомври, петък

Заседателна зала 1

ЗАСЕДАНИЕ 3 Модератор: доц. д-р Росица Градева

9:00 – 9:15 **проф. дн НИКОЛАЙ ОВЧАРОВ**, НАИМ-БАН

д-р ВЕСКО ОБРЕШКОВ

Непознато свидетелство за живота и дейността на Александър Шишман, първороден син и престолонаследник на цар Иван Шишман

9:15 – 9:30 **д-р НЕВЯН МИТЕВ**, НВИМ, Парк-музей на бойната дружба – 1444 г.

Никополската битка от 1396 година (преглед на българските историографски проучвания)

9:30 – 9:45 **гл. ас. д-р ДЕСИСЛАВА ВЛАДИМИРОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Българите на Балканите според средновековните арабски географски трудове – сравнителен анализ

9:45 – 10:00 **гл. ас. д-р ДЕЛЯН РУСЕВ**, СУ „Св. Климент Охридски“

Историко-географски представи на османския елит за българските земи през XV–XVI в.

10:00 – 10:30 **Дискусия**

10:30 – 11:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 4 Модератор: доц. д-р Милена Петкова

11:00 – 11:15 **гл. ас. д-р ДАМЯН БОРИСОВ**, ПУ „Паисий Хилендарски“

Българската католическа общност в Северна Тракия – произход и просопография (предварителни бележки)

11:15 – 11:30 **АНТОН ИВАНОВ**, СУ „Св. Климент Охридски“, студент

Чипровското училище в дейността на архиепископ Петър Богдан Бакшев

11:30 – 11:45 **гл. ас. д-р ДЖЕНИ ИВАНОВА**, ИИИ-БАН

Чипровското въстание (1688-1690 г.). (Бунтовни казуси в османски контекст – сравнителни аспекти)

11:45 – 12:30 **Дискусия**

12:30 – 14:00 **Обедна почивка**

ЗАСЕДАНИЕ 5 Модератор: доц. д-р Светлана Иванова

- 14:00 – 14:15 **проф. дн КРАСИМИРА МУТАФОВА**, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
Още веднъж за значението, използването и интерпретациите на османските термини нефс, касаба и рум и историографските митове около тях
- 14:15 – 14:30 **доц. д-р МИЛЕНА ПЕТКОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“
Икономически профили на градски селища в Тракия, XV–XVI в.
- 14:30 – 14:45 **гл. ас. д-р СТЕФАН ДИМИТРОВ**, ИИИ-БАН
Причини за появата на някои нови селища в Тракия през XVI в. Случаят с градовете Свиленград и Харманли
- 14:45 – 15:00 **проф. д-р СТЕФКА ПЪРВЕВА**, ИИИ-БАН
Населението на гр. Ямбол от края на XVII в. в светлината на новооткрити документи
- 15:00 – 15:30 **Дискусия**

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 6 Модератор: проф. д-р Стефка Първева

- 16:00 – 16:15 **гл. ас. д-р ДЕНИЦА ПЕТРОВА**, ИИИ-БАН
Стопанският живот в каза Рахова през XV–XVII в. – частният случай в историята на Никополския санджак
- 16:15 – 16:30 **гл. ас. д-р НЕВЕНА НЕДЕЛЧЕВА**, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
Овластяване на пространството в нахия Кара Лом през XVI–XVIII в.
- 16:30 – 16:45 **гл. ас. д-р МАРИЯ ШУШАРОВА**, ИБЦТ-БАН
Християнски сакрални пространства в Русенска каза (XVI–XVIII в.)
- 16:45 – 17:00 **доц. д-р ГЕРГАНА ГЕОРГИЕВА**, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
Селищна мрежа в Централния старопланински район, XVIII–XIX век
- 17:00 – 17:30 **Дискусия**

27 октомври, петък

Заседателна зала 2*

ЗАСЕДАНИЕ 7 Модератор: доц. д-р Виолета Коцева

- 9:00 – 9:15 **доц. д-р РАЧО СТОЕВ, ИЕМПАМ-БАН**
Сравнителна антропологична характеристика на някои популации от Северна България, формирани през османския период
- 9:15 – 9:30 **гл. ас. д-р НАДЕЖДА АТАНАСОВА, ИЕМПАМ-БАН**
Палеодемографски данни относно смъртността и преживяемостта в некрополи (XV–XIX в.) от Централна Западна и Югозападна България и Горнотракийската низина
- 9:30 – 9:45 **ЯНА ГЕОРГАКИЕВА, СУ „Св. Климент Охридски“**, докторант
Лечението и превенцията на някои болести според съчинението на Зейн ел-Абидин бин Халил „Шифа ел-фуад“
- 9:45 – 10:00 **д-р ВЛАДИМИР ТЕРЗИЕВ, СУ „Св. Климент Охридски“**
Основни групи извори при проучване на здравната култура по българските земи през епохата на Възраждането
- 10:00 – 10:30 **Дискусия**

10:30 – 11:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 8 Модератор: д-р Невян Митев

- 11:00 – 11:15 **гл. ас. д-р ЕЛЕНА ВАСИЛЕВА, НАИМ-БАН**
Селище от XV–XVII в. до с. Търняне, обл. Видин
- 11:15 – 11:30 **ас. ВЛАДИСЛАВ ТОДОРОВ, ИЕМПАМ-БАН**
Декоративни надписи и производствени печати с текст на арабица върху керамични лули (XVII–XIX в.)
- 11:30 – 11:45 **гл. ас. д-р НАДЕЖДА АТАНАСОВА, ИЕМПАМ-БАН**
доц. д-р РАЧО СТОЕВ, ИЕМПАМ-БАН
Рът в България през османския период и първите следосвободенски десетилетия
- 11:45 – 12:30 **Дискусия**

12:30 – 14:00 **Обедна почивка**

* Залата се намира в Северното крило на Ректората, ет. 1, огледално на Заседателна зала 1 (вж. плана на с. 12 от програмата)

27 октомври, петък

Заседателна зала 2

ЗАСЕДАНИЕ 9 Модератор: доц. д-р Християн Атанасов

14:00 – 14:15 **доц. д-р НИКОЛАЙ ТОДОРОВ**, РИМ – Силистра

гл. ас. д-р ПЕТЪР ДОБРЕВ, СУ „Св. Климент Охридски“

Аграрният капитализъм през XIX век – наемната работна ръка и чифлиците

14:15 – 14:30 **АЛДЖАН ДЖАФЕР**, Исторически музей – Омуртаг

Администрация на каза Ески Джума през първата половина на XIX век

14:30 – 14:45 **доц. д-р СВЕТЛА АТАНАСОВА**, РИМ – Велико Търново

Възрожденските печати на Търновската градска община като извори за исторически проучвания

14:45 – 15:00 **МИХАИЛ ИВАНОВ**, ДА „Архиви“

Преплетени истории в архивните документи на две държави (съдебни спорове в османски и български документи за поземлени казуси)

15:00 – 15:30 **Дискусия**

15:30 – 16:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 10 Модератор: доц. д-р Николай Тодоров

16:00 – 16:15 **д-р ПАУЛИНА АНДОНОВА**

Облеклото на българите в града между традиционното, чуждото и модерното (по примера на София, XVII – началото на XIX век)

16:15 – 16:30 **доц. д-р ХРИСТИЯН АТАНАСОВ**, УниБИТ / Национална библиотека "Св. св. Кирил и Методий"

Една богата мюсюлманка от края на XVIII век: наследственият опис на софийнката Фатима, дъщеря на Селим

16:30 – 16:45 **проф. д-р МАРГАРЕТ ДИМИТРОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

гл. ас. д-р МИГЛЕНА ИВАНОВА, ИЕФЕМ-БАН

Модерност в традициите: свидетелствата на архивен документ с описание на традиционното облекло в България от 1888/1889 г.

16:45 – 17:00 **СНЕЖАНКА ГЕНЧЕВА**, ИЕФЕМ-БАН, докторант

За женските имена Малта – Малтуда – Малтица – Малтичка във фолклора, литературата и антропонимията на българите

17:00 – 17:30 **Дискусия**

28 октомври, събота

Заседателна зала 1

ЗАСЕДАНИЕ 11 Модератор: гл. ас. д-р Невена Неделчева

9:00 – 9:15 **доц. д-р ЕВГЕНИЯ ИВАНОВА**, РИМ – Стара Загора

д-р ВЕЛЧО КРЪСТЕВ

Циганите на Балканите в тимаро-спахийската система на Османската империя (XV–XVII в.)

9:15 – 9:30 **гл. ас. д-р ХРИСТО ХРИСТОЗОВ**, ПУ „Паисий Хилендарски“

Как сезонното скотовъдството променя планините на Османските Балкани: Родопите като социално-природно пространство

9:30 – 9:45 **гл. ас. д-р КРЪСТЬО ЙОРДАНОВ**, ИИИ-БАН

Едно вакъфско селище в Северозападна Тракия през XVI–XVII в. Пример за модел на демографско и стопанско развитие

9:45 – 10:00 **ВЛАДИМИР МИТОВ**, Македонски научен институт

Образът на еничарите в „Български народни песни“ на братя Миладинови

10:00 – 10:30 **Дискусия**

10:30 – 11:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 12 Модератор: доц. д-р Гергана Георгиева

11:00 – 11:15 **гл. ас. д-р ЙОАННА БЕНЧЕВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Лесно ли е да си търговец в средновековните Балкани?

11:15 – 11:30 **доц. д-р СВЕТЛАНА ИВАНОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

За статута на търговците на далечни разстояния в Османската империя през XVII-XVIII в.

11:30 – 11:45 **д-р БОРЯНА АНТОНОВА-ГОЛЕВА**, ИИИ-БАН

ЖП линията Русе-Варна: социални мрежи, технологии и османската икономическа модернизация

11:45 – 12:00 **гл. ас. д-р ИВАЙЛО НАЙДЕНОВ**, ИИИ-БАН

Търговската и лична кореспонденция на свищовските предприемачи като извор за човешки взаимоотношения и емоции през Възраждането

12:00 – 12:30 **Дискусия**

12:30 – 13:30 **Обедна почивка**

28 октомври, събота

Заседателна зала 1

ЗАСЕДАНИЕ 13 Модератор: проф. дн Красимира Мутафова

13:30 – 13:45 **гл. ас. д-р СВЕТОЗАР АНГЕЛОВ**, ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ – СУ

Два надписа в църквата на Кремиковския манастир „Св. Георги“

13:45 – 14:00 **ДИМИТЪР НИЦОВ**, СУ „Св. Климент Охридски“, докторант

ЙОРДАН СИМОВ, ДА-София, гл. експерт

„Тържишки“ или „Терзийски“ е манастирът „Св. Илия“? Още няколко думи за историята на обителта край с. Струпец

14:00 – 14:15 **ВЛАДИСЛАВ АТАНАСОВ**, магистър по богословие

Православната църква през погледа на немски протестантски духовници, участващи в дипломатически мисии в Османската империя във втората половина на XVI век

14:15 – 14:30 **гл. ас. д-р КАЛИНА МИНЧЕВА**, ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ – СУ

Пътуването на Охридския архиепископ Аврахий в Европа през 30-те години на XVII в.

14:30 – 15:00 **Дискусия**

15:00 – 15:30 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 14 Модератор: гл. ас. д-р Делян Русев

15:30 – 15:45 **доц. д-р АЛБЕНА МИЛАНОВА**, ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ – СУ

Една неизвестна средновековна църква в планината Томор: илюзорен маркер на българското културно пространство в днешна Албания

15:45 – 16:00 **д-р СТЕФАН ПЕЙЧЕВ**

Вода, пространство и място в османска София

16:00 – 16:15 **гл. ас. д-р ИНА ПАЧАМАНОВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Сакрализация и ресакрализация на селищното пространство – традиции и съвременност

16:15 – 16:30 **доц. д-р МАРТИН ИВАНОВ**, СУ „Св. Климент Охридски“

Етажност на българското село през неговото традиционно хилядолетие

16:30 – 17:00 **Дискусия**

17:00 – 17:15 **Почивка**

За следващото заседание в тази зала вж. с. 11 от програмата.

28 октомври, събота
Нова конферентна зала*

ЗАСЕДАНИЕ 15 Модератор: проф. д-р Стоянка Кендерова

9:00 – 9:15 **гл. ас. д-р АНКА СТОИЛОВА**, Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

Средновековната математика в арабските ръкописи от фонда на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

9:15 – 9:30 **д-р НЕВЕНА ГРАМАТИКОВА**, Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ / Фондация "Либерална интеграция"

Ново ценно откритие в ръкописната съкровищница на отдел „Ориенталски сбирки“ на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

9:30 – 9:45 **гл. ас. д-р МАРИЯ ПОЛИМИРОВА**, ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ – СУ
Славянската печатна книга в българските земи през XVI в.

9:45 – 10:00 **проф. д-р СТОЯНКА КЕНДЕРОВА**, Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

Разсъждения относно името на майката на Осман Пазвантоглу

10:00 – 10:30 **Дискусия**

10:30 – 11:00 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 16 Модератор: доц. д-р Светла Янева

11:00 – 11:15 **проф. д-р ВАЛЕНТИН КИТАНОВ**, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Тютюневите зони в Дунавския вилает, отразени в една английска карта от 1873 г.

11:15 – 11:30 **доц. д-р РОСИЦА ГРАДЕВА**, Американски университет в България / ИБЦТ-БАН

Любов, религия и политика: още за „Русенската кървава сватба, 1910 г.“

11:30 – 11:45 **д-р ЕЛЕНА АЛЕКСАНДРОВА**, РИМ – Благоевград

Османски документи от архива на Рифат бей Неврокопски

11:45 – 12:00 **д-р ПОЛИНА ЦОКОВА**

Проблеми на всекидневния живот на гр. Неврокоп (Гоце Делчев), отразени в кметските заповеди в периода 1918–1919 г.

12:00 – 12:30 **Дискусия**

12:30 – 13:30 **Обедна почивка**

* Залата се намира в Северното крило на Ректората, ет. 2 (вж. плана на с. 12)

28 октомври, събота
Нова конферентна зала

ЗАСЕДАНИЕ 17 Модератор: доц. д-р Илия Илиев

13:30 – 13:45 **проф. дн ЛЮБОМИР МИКОВ**, НХА

Културно-исторически профил на „Родопското медресе“ в Кърджали

13:45 – 14:00 **доц. д-р МИХАИЛ ГРУЕВ**, ДА „Архиви“

Шуменският Медресет-юн-Нювваб или трудното раждане на новия турски елит в България

14:00 – 14:15 **доц. д-р ВИОЛЕТА КОЦЕВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Динамики на предбрачното общуване при българите мюсюлмани през първите две десетилетия на ХХІ в. (по примера на с. Рибново, общ. Гърмен)

14:15 – 14:30 **гл. ас. д-р ПЕТЯ ВАСИЛЕВА-ГРУЕВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Идентичност и локална култура на българите мюсюлмани в Западните Родопи

14:30 – 15:00 **Дискусия**

15:00 – 15:30 **Кафе пауза**

ЗАСЕДАНИЕ 18 Модератор: гл. ас. д-р Петя Василева-Груева

15:30 – 15:45 **проф. д-р ЖОРЖЕТА НАЗЪРСКА**, УниБИТ

Българската диаспора в Палестина (20-40-те год. на ХХ в.): дискурси на идентичността

15:45 – 16:00 **доц. д-р МИЛА МАЕВА**, ИЕФЕМ-БАН

Емигрантите през погледа на турците, живеещи в България

16:00 – 16:15 **гл. ас. д-р ЙЕЛИС ЕРОЛОВА**, ИЕФЕМ-БАН

Ромите емигранти през погледа на останалите им роднини в България

16:15 – 16:30 **д-р ЛИЛИЯ УЗЛОВА**

Трансформации на идентичността и обществени трансформации - транскултурни интердисциплинарни теории 1944, 1968, 1989/1990, 2020/2023

16:30 – 17:00 **Дискусия**

17:00 – 17:15 **Почивка**

28 октомври, събота

Заседателна зала 1

ЗАКРИВАЩО ЗАСЕДАНИЕ Модератор: гл. ас. д-р Делян Русев

17:15 – 17:30 **проф. дн БИСЕР ХР. ГЕОРГИЕВ**, ШУ „Епископ Константин Преславски“

Опитите за национално освобождение в края на XVII век и проблема за началото на Българското възрождане

17:30 – 17:45 **д-р арх. РАДОСВЕТА КИРОВА-ДЕЛЧЕВА**, ВСУ „Любен Каравелов“

Реконструкция на градоустройственото развитие на Арбанси (XVI–XIX в.)

17:45 – 18:00 **гл. ас. д-р ВАНЯ РАЧЕВА**, СУ „Св. Климент Охридски“

Укрепителната система на османския административен и военен център Видин: история и памет

18:00 – 18:15 **д-р ЖУЛИЕТА ГЮЛЕВА**, РИМ – Велико Търново

За съдбата на Фируз бей хамам след Освобождението

18:15 – 18:45 **Дискусия**

18:45 ч. **Закриване на конференцията**

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

доц. д-р Милена Петкова – председател

проф. дн Красимира Мутафова

доц. д-р Светлана Иванова

гл. ас. д-р Делян Русев

СЪТРУДНИЦИ

Яна Георгиева

Кристиан Шерши

Александрина Богомилова

Петър Илиев

За контакти: historical.anthropology@uni-sofia.bg

